

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokous 2/2018

Pöytäkirja

Aika 12.2.2018, klo 9.15-12.00

Paikka Opetus- ja kulttuuriministeriö, kokoushuone Kalevala

Kutsutut Jäsenet ja (varajäsenet)

Puheenjohtaja Mika Leppinen

Varapuheenjohtaja Laura Hänninen, Helsingin yliopisto

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry

~~(Tapio Toivola, Suomen Palveluskoiraliitto ry)~~

Kissatoiminta

~~Veikko Saarola, Suomen Kissaliitto~~

~~(Toija Viita-aho)~~

Hevostoiminta

Reija Junkkari, Hippos ry

~~(Ismo Kovanen, Suomen Hevosomistajien Keskusliitto ry)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Joonas Gustafsson

~~(Jarmo Tuutti, Suomen eksoottisten eläinten harrastajayhdistysten liitto ry)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Tarja Koistinen, Itä-Suomen yliopisto

~~(Anna Hjelm-Björkman, Helsingin yliopisto)~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi

~~(Elisa Aaltola)~~

Maa- ja metsätalousministeriö

Tiina Pullola

~~(Pirjo Tomperi)~~

Elintarviketurvallisuusvirasto

Taina Mikkonen

~~(Marjukka Anttila)~~

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomaisen

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

~~(Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati Pulli, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry

~~(Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Mari Vainionpää

~~(Anne Sjöholm)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Juha Strengell, Suomen Lemmikki liitto ry

~~(Harri Laakso, Suomen Lemmikki liitto ry)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy

~~(Santori Pienimäki)~~

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.15.
2. Kokous todettiin järjestäytyneeksi ja päätösvaltaiseksi. Paikalla oli 13 jäsentä.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä todettiin, että eläinten hyvinvointilaki on parhaillaan lausunnoilla. Neuvottelukuntien ministeriöjäsenen rooli muutetaan valtioneuvoston päätöksellä jäsenestä asiantuntijaksi. Ministeriö ottaa vastaan ehdotuksia neuvottelukunnan seuraavan kauden jäseniksi.
4. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.
5. Kannanotto eläinjalostuksen hyvinvointiongelmiin käsiteltiin ja hyväksyttiin pienin muutoksin julkaistavaksi.
7. Kannanotto pyörätuolin pysyvään käyttöön pieneläimillä käsiteltiin ja hyväksyttiin pienin muutoksin julkaistavaksi.
5. Neuvottelukunta käsitteli luonnosta laiksi eläinten hyvinvoinnista. Pohjana käytettiin Kati Pullin laatimaa lausuntoluonnosta, johon tehtiin muutoksia keskustelun pohjalta.

Neuvottelukunta keskusteli muun muassa eläinnäyttelyiden eroista eläinkilpailuihin verrattuna. Todettiin, että molempia voidaan valvoa ilman epäilyä eläinsuojelurikkomuksesta. Kaikkiin eläinkilpailuihin ja -näyttelyihin ei ole realistista ajatella kutsuttavan eläinlääkärin paikalle. Eläinnäyttelyt haluttiin kuitenkin rinnastettaviksi kilpailuihin eläimille niissä aiheutuvien hyvinvointihaittojen perusteella. Toisaalta todettiin, että useimmissa koiranäyttelyissä eläinlääkärin paikallaolo ei ole tarpeen, tai jos eläinlääkärin läsnäolo olisi jalostusongelmien vuoksi näyttelyissä välttämätöntä, se on jo myöhäistä, sillä jalostukseen olisi pitänyt pystyä puuttumaan jo aiemmin. Eläinlääkärin ei katsottu voivan kattavasti valvoa suurissa näyttelyissä kaikkien koirien hyvinvointia. Eläinnäyttelyiden ongelman katsottiin koskevan lähinnä pienimuotoisia match show -tyyppisiä tilaisuuksia, joihin tuodaan mahdollisesti aggressiivisestikin käyttäytyviä koiria kokeiluluontoisesti ennen varsinaisiin näyttelyihin vientiä.

Pysyvän pitopaikan määritelmään toivottiin tarkennusta: kun eläin määritelmän mukaan viettää pysyvässä pitopaikassa pääosan ajastaan, tarkoitetaanko sillä pääosaa eläimen elämästä vai pääosaa vuorokaudesta? ”Pääosan ajasta” todettiin olevan valvonnan kannalta liian laava ja altis tulkinnoille.

Myös eläimen määritelmästä keskusteltiin, sillä ei ole määritelty lakiluonnoksessa. Montako solua eliöllä on oltava, jotta se on eläin? Koskeeko laki hyönteisiä? Joissain maissa eläimen määritelmä laissa on kierretty tarkentamalla eläimen määritelmä tietyistä iästä alkaen tai tiettyjä eläinryhmiä koskevaksi. Eläinsuojelulain ohjausryhmä ei ole katsonut aiheelliseksi määritellä eläintä tässä yhteydessä, ja neuvottelukunta päätyi samaan.

Neuvottelukunta päätti suhtautua kriittisesti eläinten käyttöön kiertävissä sirkuksissa. Hyvin hoidetuillakin eläimillä on riski hyvinvoinnin alenemiseen sirkusoloissa. Useissa Euroopan maissa on jo kielletty villieläimet sirkuksissa. Riski hyvinvoinnin alenemiselle realisoituu erityisesti kiertävissä sirkuksissa, joissa olosuhteita voi olla mahdotonta järjestää eläimille riittävän hyväksi.

Neuvottelukunta keskusteli ilmoitusvelvollisuudesta. Nykylain mukaan jokaisen on itse autettava tai ilmoitettava sairaasta, loukkaantuneesta tai vahingoittuneesta eläimestä. Neuvottelukunta arvioi, että kansalaisilta voidaan edellyttää auttamista, mutta toisen henkilön huonon eläintenpidon ilmiantaminen ei aina ole helppoa eikä esimerkiksi rippisalaisuuden nojalla mahdollistakaan. Valvontaviranomaisen toive oli, että kansalaiset tekisivät ilmoituksia havaitsemastaan eläinten kaltoin kohtelusta, jotta epäkohdat tulevat päivänvaloon.

Neuvottelukunta päätti lausua enemmistön kantana, ettei alaikäinen voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista. Ikärajan ja huoltajan vastuun alle 16-vuotiaan hankkiessa eläintä katsottiin olevan hyvä asia. Eettisen eläinkaupan sertifiointijärjestelmässä eläimen saa myydä alaikäiselle vain huoltajan luvalla ja tällöinkin vastuu eläimen hoidosta on huoltajalla. Todettiin, ettei alaikäisellä ole edes taloudellisia valmiuksia vastata eläimen hyvinvoinnista. Valvontaviranomaisen kanta oli, että alle 18-vuotiaiden kohdalla huoltajan vastuu on tarpeen.

Neuvottelukunta keskusteli eläinten kohtelusta sekä lajityypillisen käyttäytymisen ja positiivisen vahvistamisen hyödyntämisestä eläinten käsittelyssä ja koulutuksessa. Lajityypillisen käyttäytymisen korostamista lausunnossa kannatettiin.

Vieroituksesta todettiin, että jos eläin saa jälkeläisiä, vieroitus pitäisi hoitaa siten ja siinä iässä, että emon ja jälkeläisten hyvinvoinnille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Emolla tulisi olla mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltä, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta olennaista.

Neuvottelukunta keskusteli eläinten kielletystä kohtelusta ja kohde-eläinten hyvinvoinnista luolakoira-kokeissa ja paimennuksessa. Neuvottelukunta on jo aiemmin ottanut kantaa luolakoira-kokeiden lopettamiseksi. Eläinten käyttöä kohde-eläiminä eläinkilpailuissa/kokeissa tai ihmisten kilpailuissa pitäisi pohtia tarkemmin ja huolehtia kohde-eläinten hyvinvoinnista yhtä lailla kuin kaikkien muidenkin eläinten hyvinvoinnista. Todettiin, että elävien kohde-eläinten käytön luolakoira-kokeissa voisi kieltää kokonaan, tai ainakin sellaisissa kilpailuissa, joissa kohde-eläin on korvattavissa esimerkiksi esineellä tai teurastetun eläimen ruhonosalla. Joissakin tapauksissa, kuten paimennuskokeissa, kokeissa elävä eläin kohteena on perusteltu. Neuvottelukunta päätyi esittämään, että kokeissa pyritään siirtymään elottoman kohde-eläimen käyttämiseen ja painottamaan mahdollisen elävän kohde-eläimen hyvinvointia.

Lakiluonnoksen perustelumuiotioon toivottiin lisättävän maininta kannuskynsien/varpaiden rutiininomaisesta poistosta. Kyseessä on kivulias toimenpide, jota ei tule sallia rutiininomaisesti tehtynä.

Neuvottelukunta päätti puoltaa jatkuvan juomaveden vaatimusta kaikille eläimille.

Neuvottelukunta toivoo asetuksia annettaessa kiinnitettävän huomiota elävien eläinten käyttämiseen toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Sekä saalistavan että saalistettavan eläimen hyvinvointiin tulee kiinnittää yhtä lailla huomiota.

Jalostuspykälä päätettiin muotoilla edellisessä kokouksessa 19.1.18 käydyssä keskustelun mukaisesti (ks. edellinen pöytäkirja).

Löytöeläinten säilytysaikaa ehdotetaan luonnoksessa lyhennettäväksi 15 vrk:sta 10 vrk:een. Säilytysajan lyhentäminen voisi olla hyväksyttävissä, mikäli samalla säädettäisiin kissoille ja koirille pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti, sillä tunnistusmerkintä nopeuttaa omistajan löytymistä. Ilman pakollista tunnistusmerkintää säilytysajan lyhentämistä ei neuvottelukunnan mielestä voida hyväksyä, vaan se tulee pitää 15 vrk:ssa. Samassa pykälässä olisi lisäksi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu. Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroidava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista. Maakunnan velvollisuutena tulee olla huolehtia siitä, että löytöeläintoiminta on laadukasta.

Neuvottelukunta totesi hyväksi, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltoa on laajennettu koskemaan kaikkia selkärangkaisia. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.

Neuvottelukunta oli tyytyväinen siihen, että lakiluonnoksessa eläinten pitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtäväänsä. Pätevyyttä olisi vaadittava myös esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selkeästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.

Lausunto päätettiin käsitellä loppuun ja hyväksyä sähköpostitse.

8. Eläinfysioterapiaan käytettävien laitteiden maallikkokäyttöä ei ehditty erikseen käsitellä, mutta neuvottelukunnan sähköpostitse saama alustus eläinfysioterapialaitteista toimi pohjana keskustelulle pyörätuolin käytöstä pieneläimillä.

9. Päätettiin, että puheenjohtajisto kirjoittaa toimintakertomuksen neuvottelukunnan toimikaudesta.

10. Muita asioita ei ollut.

11. Puheenjohtaja ilmoitti, että kokousta jatketaan sähköpostin välityksellä.

Mika Leppinen, puheenjohtaja

Tiina Kauppinen, sihteeri

Liitteet:

1. Edellisen kokouksen 19.1.18 pöytäkirja
2. Sähköpostitse jatkettun kokouksen yhteenveto ja kokouksen päättäminen
3. Sähköpostikokouksessa jätetty eriävä mielipide, Taina Mikkonen, Evira
4. Neuvottelukunnan lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
5. Jalostuskannanotto
6. Pyörätuolikannanotto